

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/10/2025
Identifikačné číslo spisu:	6124379749
Dátum vydania rozhodnutia:	25.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6124379749.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu Hlavné mesto Slovenskej republiky, Primaciálne námestie 1, Bratislava, IČO: 00 603 48, proti žalovanému TIREX, spol. s r.o., Nobelova 12278/9A, Bratislava, IČO: 31 391 281, zastúpenému Ostertag legal s.r.o., Lovinského 23, Bratislava, IČO: 50 533 207, o zaplatenie 496,23 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 85Cb/29/2024, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

Príslušným súdom na konanie v spore vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 85Cb/29/2024 je Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 23.10.2024 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III z dôvodu, že po podaní odporu žalovaným bol zo strany žalobcu podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie vecí podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o UK“).

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a namietol, že zákon pre Mestský súd Bratislava III upravuje výlučne kauzálnu príslušnosť pre určité, konkrétne definované typy sporov, v ustanovení § 22 písm. a) CSP pre obchodnoprávne spory, v ustanovení § 23 písm. a) CSP pre zmenkové spory, v ustanovení § 26 písm. a) CSP pre spory z nekalosúťažného konania a autorskoprávne spory, v ustanovení § 27 CSP pre spory z hospodárskej súťaže, v ustanovení § 28 CSP pre spory týkajúce sa rozhodcovského konania a v ustanovení § 29 CSP pre spory z burzových obchodov. Mal za to, že v predmetnej veci

sa nejedná o žiadny z vyššie uvedených typov sporov bez ohľadu na to, že v konaní vystupuje na strane žalobcu subjekt verejného práva a na strane žalovaného obchodná spoločnosť.

3. Predkladajúci súd ďalej uviedol, že žalobca a žalovaný sú síce právnické osoby, ale žalobca uplatnil nárok na zaplatenie sumy 496,23 eur s príslušenstvom titulom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré má spočívať v užívaní pozemku vo vlastníctve žalobcu za obdobie od 01.09.2022 do 12.12.2022 bez právneho dôvodu, a teda nárok nie je vyvodzovaný zo vzájomného (obchodnoprávneho) záväzkového vzťahu strán.

4. Z vyššie uvedeného dôvodu Mestský súd Bratislava III predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súdu spoločne nadriadenému obom súdom podľa § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o príslušnosti.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“), ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť, dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, je dôvodný.

6. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

7. Podľa ustanovenia § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

8. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

9. Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súde viazané.

10. Podľa ustanovenia § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

11. Podľa ustanovenia § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

12. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

13. Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

14. Podľa ustanovenia § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.), sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

15. Podľa ustanovenia § 261 ods. 1 a 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej tiež „ObZ“), táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. (2) Touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

16. Podľa ustanovenia § 261 ods. 8 ObZ, pri použití tejto časti zákona podľa odsekov 1 a 2 je rozhodujúca povaha účastníkov pri vzniku záväzkového vzťahu.

17. Upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa CSP. Konanie o predmetnom peňažnom nároku bolo začaté dňom doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica a po splnení podmienok podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní tento spor pokračuje na príslušnom súde podľa CSP v dôsledku podania návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní. Z hľadiska uplatneného peňažného nároku konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde príslušnom podľa CSP, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v čase začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP) [m. m. 5Ndob/3/2023].

18. Upomínací súd postúpil spor na ďalšie konanie Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému, nakoľko mal za to, že ide o obchodnoprávny spor. To, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Z ust. § 489 Občianskeho zákonníka vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone. Z dikcie ustanovenia § 261 ods. 2 ObZ je zrejmé, že na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu subjektov daného vzťahu splnená aj požiadavka povahy záväzku. Z hľadiska obchodného záväzkového vzťahu na strane subjektu verejného práva by muselo ísť o zabezpečovanie verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a na strane podnikateľa o výkon jeho podnikateľskej činnosti. Uvedené požiadavky musia byť splnené pri vzniku záväzkového vzťahu, v opačnom prípade o obchodnoprávny vzťah nepôjde.

19. Z obsahu spisu vyplynulo, že žalobca si podanou žalobou uplatnil peňažný nárok titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť na strane žalovaného užívaním pozemku vo vlastníctve žalobcu v dobe od 01.09.2022 do 12.12.2022 bez právneho dôvodu. Žalovaný nárok teda nie je vyvodzovaný zo vzájomného záväzkového vzťahu strán, ktorý by bol založený obchodnou zmluvou a ktorý by súvisel so zabezpečovaním verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky na strane žalobcu a podnikateľskou činnosťou na strane žalovaného. Žalobca zjavne nárok opiera výhradne o svoje vlastnícke právo k predmetnému pozemku a ochranu tohto práva, ktorého súčasťou je právo pozemok užívať. Taktiež aj zo samotného návrhu na vydanie platobného rozkazu (z časti D označenej ako „Uplatňovaný peňažný nárok“, z bodu „skutočností významné pre rozhodnutie“) vyplýva, že žalobca si návrhom neuplatňuje obchodnoprávny nárok (č. 1. 2 spisu). Vzhľadom na predmet a právny charakter záväzkového vzťahu strán z bezdôvodného obohatenia, za užívanie pozemku vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu, nemožno naň aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, pričom v danej veci zo spisu aktuálne nevyplýva ani žiadna iná okolnosť, z ktorej by bolo možné vyvodiť obchodnoprávny charakter sporu.

20. Najvyšší súd podporne a primerane poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndc/18/2024 zo dňa 25.9.2024 podľa ktorého: „Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje. Keďže však strany sporu síce sú podnikateľmi, avšak nemajú medzi sebou uzatvorenú zmluvu, z ktorej by vyplývali vzájomné práva a povinnosti, teda odplatný podnikateľský vzťah dodávateľ-odberateľ, v prejednávanej veci takáto zmluva neexistuje, a preto vzniká

bezdôvodné obohatenie, pri ktorom nie je rozhodujúce aké postavenie majú tieto subjekty práva, či sú alebo nie sú podnikateľmi, ale rozhodujúce (je to), či v niektorom z nich nevzniká majetkový prospech na úkor druhého subjektu. Nedochádza tak k porušeniu povinností uložených Obchodným zákonníkom, ale naplnenie zodpovednosti treba posudzovať podľa všeobecnej úpravy bezdôvodného obohatenia.“

21. Z vyššie uvedeného je možné uzavrieť, že predmetný spor má charakter občianskoprávny a nie obchodnoprávny. Preto na jeho prejednanie nie je daná kauzálna príslušnosť súdu podľa § 22 CSP [tu podľa § 22 písm. a) CSP] a nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu je dôvodný.

22. Nakoľko v danom prípade bolo zistené, že sa nejedná o obchodnoprávny spor, je zrejmé, že postup Okresného súdu Banská Bystrica, ktorým postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému, nebol správny. Vzhľadom na uvedené sa preto v spore prednostne neaplikuje ust. § 22 CSP upravujúci kauzálnu príslušnosť súdu v obchodnoprávných sporoch.

V danom spore je tak na konanie príslušný všeobecný súd žalovaného. Preto za aplikácie § 13 v spojení s § 12 ods. 2 CSP, príslušným súdom na konanie v spore je Mestský súd Bratislava IV.

23. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

24. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.